

Plan Kerkbrink – het belang van kunnen vertrouwen op juiste informatie

11 december 2023

Geacht college,

Bij de behandeling van het herinrichtingsplan voor de Kerkbrink in de raadsvergadering van 6 december j.l. kwam aan het licht dat u fundamenteel bent afgeweken van het advies van de Commissie voor ruimtelijke kwaliteit en monumenten (hierna: CRK+M).

In het raadsvoorstel zegt u *“Op 31 augustus 2023 is het CRK+M gevraagd om advies te geven op het voorlopige ontwerp. De opmerkingen zijn verwerkt in het ontwerp.”* In werkelijkheid zijn slechts twee van de negen (!) opmerkingen verwerkt, zo blijkt uit het advies van de CRK+M van 26 oktober (zie bijlage).

Ook stelt u in het raadsvoorstel: *‘Op 26 oktober 2023 heeft het CRK+M een definitief positief advies gegeven.’*

Niettemin adviseerde de CRK+M in werkelijkheid ronduit negatief en concludeerde het volgende: *“Samengevat ziet de commissie in de verdere uitwerking graag meer rust en samenhang in het ontwerp en nodigt de gemeente graag uit de volgende fase te presenteren. Het terras op het plein is nog een onderdeel van het plan waartegen de commissie een fundamenteel bezwaar heeft.”*

In dit laatst bekende advies van de CRK+M wordt het plan derhalve niet rijp geacht. Dit kan niet tot een andere conclusie leiden dan dat u de raad op 6 december onjuist heeft geïnformeerd. Dit is een ernstige kwestie die in de eerste plaats enkele vragen oproept:

Vraag 1

Hoe is de CRK+M ervan op de hoogte gebracht dat het college niets meer aan het plan heeft veranderd en het advies dus naast zich neer heeft gelegd? Welke onderbouwing heeft u daarvoor aangevoerd?

Vraag 2

Waarom heeft u niet overwogen een tweede advies (second opinion) in te winnen toen het advies van de CRK+M u kennelijk niet aanstond?

Vraag 3

Hoe vaak komt het voor dat u een advies van de CRK+M geheel of gedeeltelijk niet opvolgt?

Het ontwerpen van ruimtelijke plannen, of het nu om stedenbouwkundige plannen gaat of om de (her)inrichting van de openbare ruimte, vergt vakwerk en moet aan gekwalificeerde professionals worden overgelaten. Collegiaal overleg tussen ontwerper en deskundige vakgenoten uit de adviescommissie kan -vooral in een vroegtijdig stadium- een waardevol instrument zijn om de kwaliteit van het resultaat te optimaliseren.

Vraag 4

Waarom is niet optimaal gebruik gemaakt van de adviezen van de CRK+M om tot een beter plan te komen?

Het college speelt als opdrachtgever een belangrijke rol bij het op basis van door de raad meegegeven uitgangspunten vaststellen van het programma van eisen. Maar het college past terughoudendheid in het ontwerpproces, al was het maar om te voorkomen dat toevallige persoonlijke smaak daarin een rol zou spelen.

Vraag 5

Heeft het college zich afzijdig gehouden tijdens het ontwerpproces?

Zo ja, waarom heeft het college dan niet corrigerend opgetreden toen bleek dat de ontwerpers het advies van deskundigen (i.c. de CRK+M) naast zich neerlegden?

Tot slot, niet alleen in het raadsvoorstel wordt een onjuiste voorstelling van zaken gegeven, ook tijdens de raadsbehandeling werd ontwijkend geantwoord door te suggereren dat de CRK+M in het definitieve plan niet is gepasseerd.

Vraag 6

Waarom heeft het college de raad in het raadsvoorstel niet juist en volledig geïnformeerd?

Uw antwoorden zien wij met belangstelling tegemoet.

Edwin Göbbels

Bijlage

Advies – Commissie Ruimtelijke Kwaliteit en Monumenten

Gemeente Hilversum, 26 oktober 2023 Vergaderlocatie: Raadhuis - Omroepkamer

Inrichting Kerkbrink

Advies

Herhalingsplan: ja (31 augustus 2023)

Bezoekers: [...]

Het plan is eerder op 31 augustus 2023 aan de commissie voorgelegd. De commissie heeft destijds een aantal opmerkingen gemaakt. De projectleider geeft een korte toelichting op de aanpassingen en de wijze waarop op het advies is gereageerd.

Er zijn aantal wijzigingen doorgevoerd:

- Door het versmallen van het dubbele fietspad is het trottoir aan de oostzijde van de Torenlaan met 50 cm verbreed ten opzichte van het vorige ontwerp.
- De grijze stenen in het midden van het plein zijn vervangen door meer gele stenen. De Reactie m.b.t. opmerkingen die niet zijn doorgevoerd in het ontwerp:
- De Grote Kerk heeft aangegeven minimaal 10 parkeerplekken te willen hebben in de nieuwe vormgeving. Met het ontwerp halen we verharding weg en passen we meer vergroening toe dan in de huidige situatie.
- Huidige bestrating wordt hergebruikt zoals de raad heeft vastgesteld.
- Half verharding wordt toegepast waar mogelijk. Dit is niet verder uitgebreid ten opzichte van het vorige plan. Gezien de centrale ligging en het beoogde programma (stichting Mediaplein) is minder verharding niet praktisch. Wateropvang, biodiversiteit en hittestress worden aangepakt door het toevoegen van groene borders, groen naast Museum Hilversum, het Kerkplein en de nieuw geplaatste bomen.

- Boombunkers werken als grote opvangreservoirs en staan daarmee gelijk aan brede boomspiegels. Het verschil is dat boombunkers de boomwortels beter beschermen tegen druk wanneer er bij een evenement veel over de boomspiegels gelopen of gereden wordt. Tevens zorgen boombunkers ervoor dat er geen wortelopdruk is op het plein. Dit zorgt voor een beter toegankelijk en inclusief plein en lagere onderhoudskosten. Boombunkers bevatten bomengrond in plaats van boomzand of boomgranulaat. Dit bevordert de groei van de bomen. Kortom, er is met betrekking tot de boombunkers geen wijziging doorgevoerd in het plan.
- Het 'bankje' aan de Gooische Brink volgt de gehele vorm van het plein. Het perkje/gemetselde groenvak is 60/70cm hoog. De ontwerpers verwachten niet dat dit een vreemd beeld geeft. Het sluit ook aan bij de punt van de Gooische Brink Passage.
- De meubelleverancier heeft stellig afgeraden losse meubels te plaatsen. Dit is in Nederland lastig toe te passen. Het wordt afgeraden bij projecten in de openbare ruimte.
- Het huidige terras komt deels te vervallen ten gunste van het ontwerp. Er vervalt netto geen openbare ruimte. Het terras van Loetje verzorgt levendigheid op het plein. Dit is een van de kaders die de gemeenteraad heeft meegegeven voor deze ontwikkeling.

Reactie van de commissie

De commissie constateert dat er concreet weinig is aangepast n.a.v. haar vorige advies. De essentie van haar vorige advies was dat het ontwerp te versnipperd oogt. De commissie is positief over de stap naar een meer zacht gekleurde steen. De commissie vindt wel dat er nog steeds meer samenhang en rust in het plan gebracht moeten worden. De commissie adviseert bij de uitwerking te zorgen dat de verschillende onderdelen en materialen meer familie van elkaar worden, waardoor die rust en samenhang zal ontstaan.

Een suggestie die de commissie meegeeft is om nogmaals te onderzoeken of het groen niet direct langs de gevel van het museum gepositioneerd kan worden maar een bepaalde afstand tot de gevel kan houden. Het tegen de gevel 'plakken' van het groen tast de architectuur van het gebouw aan. Bovendien versmalt de vormgeving van het groen het trottoir en beperkt het de looprichting.

De commissie blijft grote moeite houden met het commerciële horecaterras op het hart van het plein. Het plein, en zeker het hart van het plein, is publiek domein. Dit publieke domein wordt te veel geprivatiseerd door één bedrijf, een restaurant, wanneer je hier een terras op zou toestaan. Daarnaast wordt het terras ook nog eens niet duidelijk begrenst in of door vormgeving. Levendigheid op een plein wordt niet alleen maar gerealiseerd door de aanwezigheid van een commercieel terras. Een goed voorbeeld is de openbare ruimte naast het terras van de Plantage bij Artis in Amsterdam. Er zijn in de ogen van de commissie tal van mogelijkheden om levendigheid te creëren op basis van openbaarheid. Openbaarheid is essentieel bij een publiek domein zoals de Kerkbrink.

Samengevat ziet de commissie in de verdere uitwerking graag meer rust en samenhang in het ontwerp en nodigt de gemeente graag uit de volgende fase te presenteren. Het terras op het plein is nog een onderdeel van het plan waartegen de commissie een fundamenteel bezwaar heeft.